

<p>Tanítók Fekete István Egyesülete</p> <p>2024/25. tanév</p>	OLVASÁS - SZÖVEGÉRTÉS		
	Feladási határidő: 2024. november 8. (péntek)		Postai cím: Harmatcsepp 8500 Pápa, Pf. 57.
	Forduló: I.	Évfolyam: 4.	Az iskola kódja: H-
	A versenyző neve:		
	Elérhető pontszám: 64	Elért pontszám:	Javította:

Kedves Versenyző!

*Köszöntelek a Harmatcsepp vetélkedő I. fordulójában. **Figyelmesen olvass el minden feladatot, tollal írd, és önállóan dolgozz! Ügyelj a helyesírásra és a szép külalakra is!** Sikeres versenyzést kívánok.*

Fekete István Tüskevár című ifjúsági regénye két pesti fiúról, Ladó Gyula Lajosról (beceneve: Tutajos) és Pondoray Béláról (beceneve: Bütyök) szól, akik egy felejthetetlen nyári szünidőt töltenek a Kis-Balatonon. Matula Gergelyt, aki mindent tud a nádasról, bízzák meg a fiúk nevelésével. Halászat, vadászat, nyári vihar, a Tüskevár felfedezése, sok-sok kaland kap helyet a regényben. Mire a vakáció véget ér, a két fiút mintha kicserélték volna.

Matula bácsi kunyhója: A Diás-szigeten felépítették a halászok egykori nádkunyhóját, és Matula-kunyhónak nevezték el. Érdekessége, hogy a Tüskevár leírásai és egy fénykép alapján építették meg, pontosan úgy, ahogyan azt Fekete István, a híres ifjúsági regényében lefestette.

Fekete István: Tüskevár (részlet)

Meleg volt nagyon.

—Valami árnyékot kéne keresni — nézett körül Bütyök —, vagy legalább kalapot hoztunk volna, de legalább napszemüveget.

—Átmegyünk a túlsó oldalra, ott van még valamelyes árnyék—mondta Gyula, jól beállunk a nád mellé. Nem vagy fáradt?

—Semmi ez, nem az evezéstől izzadok. Irtó meleg van.

A csónak elfordult, és egyenesen átvágott a vízen, de negyedóra is beletelt, amíg átértek.

Távoli morgás hallatszott.

—Robbantanak valahol.

—Messze lehet—hallgatózott Gyula is—, eddig soha nem hallottam.

A robbantás megint hallatszott, mintha a föld alól jött volna. Gyula nyugtalanul nézett a vízre, aztán a levegőbe.

—Te Bütyök, nem dörgés ez?

—Ugyan; gyönyörű az idő, csak nagyon meleg.

—Nem értem, nem értem, de a madarak is elhallgattak, és valami nem tetszik nekem.

És ekkor mögöttük félelmetesen felhördült az ég.

Hátuk mögött, ahova eddig nem láthattak, majdnem fekete volt az ég alja.

—Nem érünk ki!—ordította Gyula, mert ekkor már ordítani kellett, olyan bömbölő ordítással szakadt rájuk a vihar. Sötét lett egyszerre.

A szél úgy játszott a csónakkal, mint egy gyufaskatulyával, s a nyílt víz felé hajtotta. Bütyök kiugrott a csónakból, és kézzel kezdte húzni a nádszélben elbújt kunyhó felé. Összehúzta magát, mert kegyetlenül vágott a jég. Ugyanígy lehajtotta fejét Gyula is, mert a mogyoró nagyságú jég szemek úgy verték a csónakot, mint a géppuska, de úgy verték a két fiút is.

Már erejük határán voltak, amikor végre a nádfalhoz értek. Bütyök odarántotta a csónakot.

—Ugorj ki, mert itt veszünk!

A jég most tombolt legjobban, de a fiúk már nem törődtek semmivel. A nád szúrta, vágott, de addig fúrták magukat, amíg —végre— beestek a kunyhóba. Beestek félmeztelenül, véresen, sárosan, piszkosan. Gyulának nagyobb volt a haja, de Bütyök kopaszra nyiratkozott, és most feje olyan volt, mintha felszántották volna.

Tutajosnak egyik szeme bedagadt, véres, füle véres, orrán két vörös búb, és mindkettejük térde, keze-lába összehasogatva.

—Bütyök, hol az egyik csizmád?

—Elmaradt.

—Legalább tudod, hol?

Bütyök bánatosan nézett barátjára, aztán csak legyintett.

—Csakhogy itt vagyunk! Hallod mi van odakint? Ha nincs ez a kunyhó, agyonvert volna bennünket.

És ebben igaza volt Bütyöknek.

1. Válaszolj a kérdésekre egy-egy mondattal!

14/

Kik a regény főszereplői? _____

Hol és mikor játszódik a történet? _____

Ki segít a fiúk nevelésében? _____

Miért őt bízzák meg ezzel a feladattal? _____

Mi lehetett az ő mestersége? _____

2. Igaz vagy hamis az állítás? Írj i vagy h betűt az állítások elé!

8/

- _____ A fiúk csónakáztak a vízen.
- _____ Melegen sütött a nap, ezért jó, hogy volt kalapjuk.
- _____ Bütyök az evezésben nagyon elfáradt.
- _____ A távolban dörgés hallatszott.
- _____ A fiúkat elérte a vihar.
- _____ Szerencsére nem fűjt a szél.
- _____ A fiúknak semmi bajuk nem esett.
- _____ Ha nincs a kunyhó, a fiúk meg is halhattak volna.

3. Húzd alá a helyes választ!

4/

Mekkora jégdarabok estek?

- a). mint a dió b). mint a mogyoró c). mint a tojás d). mint a bab

Miért volt jó, hogy Tutajosnak hosszabb volt a haja?

- a). Nem sebezte meg a jég a fejét. b). Nem kapott napszúrást.
c). Nem csípték meg a szúnyogok a fejét. d). Nem fázott a feje a hideg szélben.

Hogyan estek be a fiúk a kunyhóba?

- a). véresen, sárosan, félmeztelenül, piszkosan
b). éhesen, piszkosan, véresen, félmeztelenül
c). sárosan, félmeztelenül, éhesen, vidáman
d). vidáman, piszkosan, véresen, sárosan

A fiúk melyik testrésze volt összehasogatva?

- a). a hátuk b). a kezük és a lábuk c). az orruk d). a mellük

4. Egészítsd ki a szöveget a megfelelő szavak beillesztésével!

6/

robbantás, hullám, csónakáztak dörgés, elhallgattak, jégesővel,
vihar, csizmáját, fürödtek, csiripeltek, csukával, kalapját.

Tutajos és Bütyök _____ a Kis-Balatonon. A távolban _____
hallatszott. A természet csendes volt, a madarak _____. Feltámadt a
szél, s hatalmas _____.keletkezett. A két fiú küzdött a _____,
s alig tudott megmenekülni. Bütyök elveszítette a _____.

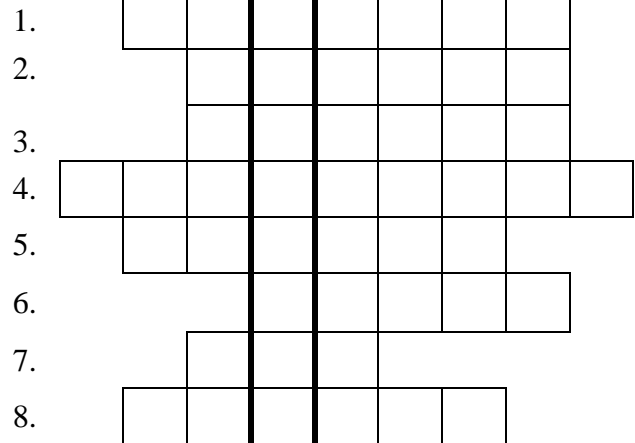
5. Hol volt az a kunyhó, ahová a két fiú bemenekült?

2/

6. Fejtsd meg a rejtvényt!

9/

1. Az egyik fiú beceneve.
2. A másik fiú beceneve.
3. Ezzel közlekedtek a fiúk a vízben.
4. Ide menekült a két fiú a jégeső elől.
5. Bütyök nem ettől izzadt, hanem a melegtől.
6. Dörgéssel, villámlással, erős széllel kísért időjárási jelenség.
7. Megszúrta, megvágta a fiúk testét.
8. A távolból nem robbantás, hanemhallatszott.

Megfejtés: _____

A Balatonban, Kis-Balatonban 42 halfaj él. Köztük a harcsa is, mely 2017-ben az év hala lett.

„Az év hala - 2017” címért folyó versenyt a Magyar Haltani Társaság hirdette meg, hogy így felhívja a figyelmet egyes őshonos halfajok jelentőségére, esetleges veszélyeztetett voltára.

A harcsa egyéb nevei:

leső harcsa, szürkeharcsa, folyami harcsa, tőkés harcsa, köviharcsa

Jellemzői:

- A harcsafélék családjának tagja, az ország vizeiben elterjedt, patakokban nem él.
- Feje lapos, széles, a szeme kicsi, teste a farok részén oldalról lapított.
- Szája nagy, szélesre nyitható, benne sűrűn parányi fogacskák ülnek.
- Felső állkapcsán 2 hosszú, az alsón 4 rövidebb bajuszszál található.
- Hátúszója rövid, farkalatti úszója nagyon hosszú, mellúszói erőteljesek.
- Teste pikkelytelen, síkos, színe a világosabb zöldes barnától a feketéig terjedhet.
- Hosszú életű hal, amely egész életében növekszik. Fejlett példányainak hossza a 2,5 m is elérheti.
- Állóvizekben a nádas, a folyók mellékén a bedőlt fák, kőrakások, adnak búvóhelyet a leginkább éjszaka vadászó halfajnak.
- A harcsák ívása május-júniusra esik, amikor a víz hőmérséklete 20 fok körül van. Íváskor a hím gödröt mélyít gyökerek vagy vízbe dőlt fák, nádcsomók tövébe, a hím őrzi a fészket, farkának állandó legyezésével biztosítja a friss víz áramlását. Az ikrából a lárvák néhány nap alatt kelnek ki.
- Falánk ragadozó, tápláléka elsősorban halakból áll (saját fajtársát is megeszi), de fogyaszt vízimadarat és kételtűt is.
- Húsa szálkamentes, rendkívül ízletes.

1. Húzd alá a szövegben, miért hirdetik meg minden évben az „év hala” címért folyó versenyt? 2/

2. Karikázd be a szövegben, hol nem él a harcsa! 1/

3. Válaszolj a szöveg alapján! 6/

Miről lehet jól felismerni a harcsát? (A legjellemzőbbeket sorold fel!)

Mekkora lehet egy kifejlett példány hossza? _____

Mikor rakja le és hová ikráit? _____

Miért fogyasztják az emberek a harcsát? _____

4. Húzd alá kékkel a szövegben azt a mondatot, amely a harcsa táplálkozására utal!

b). Keresd meg a betűhálóban a harcsa táplálékait! Írd le a vonalra! 12/

(Egyet bejelöltem: balin)

B	R	E	S	K	E	C	S	K	E	B	É	K	A	L	A	P	O	K
E	T	S	I	K	É	R	F	E	K	E	T	E	P	A	P	I	R	A
R	É	C	E	F	I	Ó	K	A	H	I	K	S	Ó	P	Ó	R	I	G
E	L	O	P	T	A	K	Z	L	I	Y	N	Z	E	P	E	B	L	Y
G	I	M	O	L	A	E	K	E	C	S	K	E	R	Á	K	A	I	L
A	P	P	L	E	N	N	Z	I	T	E	R	G	R	Z	A	L	T	Ó
R	Á	Ó	L	U	M	E	Z	E	I	P	O	C	O	K	T	I	O	L
D	M	N	E	K	K	Í	M	U	S	E	L	C	E	P	O	N	T	Y
A	N	K	U	Q	V	Í	Z	I	P	O	C	O	K	A	K	T	Y	A

A harcsa táplálékai: balin,
